

VÁLOGATÁS A SZERZŐI JOGI SZAKÉRTŐ TESTÜLET SZAKVÉLEMÉNYEIBŐL

FÉNYKÉPFELVÉTEL (FOTÓMŰVÉSZETI ALKOTÁS) SZERZŐI JOGI VÉDELME

SZJSZT-29/2020

A megbízó nyomozóhatóság által feltett kérdések

1. kérdés: Az elkövetés alapjául szolgáló fényképfelvétel fotóművészeti alkotásnak tekinthető-e, valamint, hogy annak a nyereségorientált sajtóorgánum általi jogosulatlan felhasználása esetén a szerzőt milyen, gyakorlat alapján meghatározható díjszabás illeti meg?
2. kérdés: A fényképfelvételekkel, illetve azok elkészítésével kapcsolatban kiket és milyen jogok illetnek meg, kikkel szemben milyen jogsértések valósultak meg?
3. kérdés: Az elkészült és korábban közzétett fényképek vonatkozásában kiket illetnek meg a szerzői jogok?
4. kérdés: A szakértő egyéb észrevételei.

I. A hatályos szerzői jogi előírások

Jelen kérdés tekintetében elsősorban a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Sztj.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

1. § (1) *Ez a törvény védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat.*
  - (2) *Szerzői jogi védelem alá tartozik – függetlenül attól, hogy e törvény megnevezi-e – az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül különösen:*
    - ...
i) *a fotóművészeti alkotás,*
    - ...
  - (3) *A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől.*
4. § (1) *A szerzői jog azt illeti, aki a művet megalkotta (szerző).*
9. § (1) *A szerzőt a mű létrejöttétől kezdve megilleti a szerzői jogok – a személyhez fűződő és a vagyoni jogok – összessége.*
12. § (1) *A szerzőt megilleti a jog, hogy művén és a művére vonatkozó közleményen – a közlemény terjedelmétől és jellegétől függően – szerzőként feltüntessék. A szerzőt a mű*

részletének átvétele, idézése vagy ismertetése esetén is meg kell jelölni. A szerző a neve feltüntetéséhez való jogot a felhasználás jellegétől függően, ahhoz igazodó módon gyakorolhatja.

16. § (1) A szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerezhető.

...

(4) Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg, amelynek – eltérő megállapodás hiányában – a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia. A díjazásról a jogosult csak kifejezett nyilatkozattal mondhat le. Ha a törvény a felhasználási szerződés érvényességét megszabott alakhoz köti, a díjazásról való lemondás is csak a megszabott alakban érvényes.

...

(6) Jogosulatlan a felhasználás különösen akkor, ha arra törvény vagy az arra jogosult szerződéssel engedélyt nem ad, vagy ha a felhasználó jogosultságának határait túllépve használja fel a művet.

17. § A mű felhasználásának minősül különösen:

a) a többszörözés (18–19. §),

...

d) a nyilvánossághoz közvetítés sugárzással vagy másként (26–27. §),

18. § (1) A szerző kizárólagos joga, hogy a művét többszörözze, és hogy erre másnak engedélyt adjon. Többszörözés:

a) a mű anyagi hordozón való – közvetlen vagy közvetett – rögzítése, bármilyen módon, akár véglegesen, akár időlegesen, valamint

b) egy vagy több másolat készítése a rögzítésről.

26. § (1) A szerző kizárólagos joga, hogy a művét sugárzással a nyilvánossághoz közvetítse, és hogy erre másnak engedélyt adjon. Sugárzás a mű érzékelhetővé tétele távollévők számára hangoknak, képeknek és hangoknak, vagy technikai megjelenítésüknek vezeték vagy más hasonló eszköz nélkül megvalósuló átvitelével.

A magyar jogot a megkereséssel érintett körben az Európai Parlament és a Tanács az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EK (2001. május 22.) irányelvvel (a továbbiakban: Infosoc-irányelv), valamint az Európai Parlament és a Tanács a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről szóló 2006/116/EK (2006. december 12.) irányelvvel (a továbbiakban: védelmiidő-irányelv) összhangban kell értelmezni.

II. Tényállás

- (A) A nyomozóhatóság előtti eljárásban a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi V. törvény (a továbbiakban: Btk.) 385. § (1) bekezdésébe ütköző szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése vétség elkövetésének gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen folyamatban lévő büntetőügyben a nyomozóhatóság szakértőként a Szerzői Jogi Szakértő Testületet (a továbbiakban: SZJSZT) rendelte ki.
- (B) A nyomozóhatóság az alábbi dokumentumokat bocsátotta az eljáró tanács rendelkezésére a jelen szakértői vélemény elkészítéséhez:
- (i) Feljelentés (amely magába foglalja a jelen szakértői vélemény által érintett fényképfelvételt);
  - (ii) a feljelentő meghallgatásáról készült jegyzőkönyv.
- (C) Az eljáró tanács előrebocsátja, hogy az SZJSZT szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. Rendelet) 8. § (1) bekezdése szerint „[a] Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást ...”. Az eljáró tanács szakvéleménye meghozatalakor a megkereső által rendelkezésre bocsátott adatok, illetve iratok alapján hozta meg szakvéleményét.
- (D) Az eljáró tanács a nyomozóhatóság által megküldött iratokat áttekintve megállapítja, hogy szakvéleményének kialakításához a rendelkezésére bocsátott információk részben elegendők.
- (E) Az eljáró tanács megállapítja, hogy nem felel meg a valóságnak a jegyzőkönyvben rögzített állítás, miszerint a „mindkét cikkben ugyanazt a képet használták fel, csak más kivágásban, tehát itt egy fényképről beszélünk”. A feljelentő által csatolt saját fénykép azonos a Cikk 1-ben felhasznált fényképpel, azonban nem azonos a Cikk 2-ben felhasznált képpel. Utóbbi esetben a fénykép eltérő napszakban készült (más szögből esnek az árnyékok), és az emberek elhelyezkedése is eltérő.

III. Válaszok a megkereső által feltett kérdésekre

III.1. Válasz az 1. kérdésre

Az elkövetés alapjául szolgáló fényképfelvétel fotóművészeti alkotásnak tekinthető-e, valamint annak a nyereségorientált sajtóorgánum általi jogosulatlan felhasználása esetén a szerzőt milyen, gyakorlat alapján meghatározható díjszabás illeti meg?

- 1.1. A nyomozóhatóság az első kérdésében arra kívánt választ kapni, hogy a feljelentő által a feljelentésében bemutatott saját fényképfelvétel szerzői jogi védelem alatt áll-e.

- 1.2. Az eljáró tanács jelen szakvéleményének elkészítésekor figyelembe vette az SZJSZT korábbi, szintén fotóművészeti alkotások szerzői jogi védelmével kapcsolatban hozott szakvéleményeit (pl.: 18/2004, 24/2004, 19/2005, 20/2017).
- 1.3. Az Sztj. 1. § (2) bekezdése rögzíti, hogy *„[s]zerzői jogi védelem alá tartozik – függetlenül attól, hogy e törvény megnevezi-e – az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül különösen ... a fotóművészeti alkotás”*. Az Sztj. a fotóművészeti alkotás fogalmát nem határozza meg.
- 1.4. A „fotóművészeti” jelzőben a „művészeti” kifejezés nem jelent valamilyen külön minőségi besorolást. Az Sztj. 1. § (3) bekezdése szerint *„[a] szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől.”*
- 1.5. Amint azt az SZJSZT korábbi töretlen gyakorlatában is figyelembe vette, az Sztj. 1. §-ához fűzött miniszteri indokolás szerint: *„A törvény a magyar és a nemzetközi szerzői jogi felfogásban egyaránt általánosan elfogadott elvet tükröz annak egyértelművé tételével, hogy a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelemnek a mű egyéni, eredeti jellegén kívül más feltétele nincs, nem is lehet.”*
- 1.6. Az 1969-es szerzői jogi törvényhez képest a jelenleg hatályos Sztj. szerint fotóművészeti alkotások (fényképek) esetében nincs szükség valamilyen speciális „művészi”, illetve „esztétikai” jellegre; szerzői jogi védelmük egyetlen feltétele az, hogy megfeleljenek az eredetiség követelményének. Elegendő az, hogy a műben az egyéni, eredeti jelleg valamilyen minimuma megnyilvánuljon, azaz ne legyen maradéktalanul meghatározva a körülmények vagy az alkalmazott eszközök által; legyen legalább minimális tere a különböző megoldások közötti emberi választásnak, továbbá hogy ne egy meglévő alkotás szolgai másolásáról legyen szó.
- 1.7. A védelmiidő-irányelv 6. cikke a fotóművészeti alkotás szerzői jogi védelmével kapcsolatban kifejezetten rögzíti, hogy a szerzői jogi védelmüknek az egyetlen feltétele az lehet, hogy a szerző saját szellemi alkotásának minősüljön (tehát rendelkezzen az egyéni, eredeti jelleggel), más feltétel nem alkalmazható. Így tehát a fényképfelvétel vizsgálatakor is a szerzői jogi védelem kritériumait szükséges vizsgálni, további követelmény nincs.
- 1.8. Az Európai Bíróság (Painer, C-145/10) egy portréfotó szerzői jogi védelme kapcsán kifejtette, hogy *„a 93/98 irányelv 6. cikkét úgy kell értelmezni, hogy egy portréfotó e rendelkezés alapján akkor részesülhet szerzői jogi védelemben, ha – és ezt a nemzeti bíróságnak kell az adott ügyben megítélnie – a szerző olyan szellemi alkotása, amely tükrözi az ő személyiségét, és amely a szerzőnek a fénykép létrehozása során hozott szabad és kreatív döntéseiben jut kifejeződésre. Amennyiben megállapítást nyert,*

hogy a szóban forgó portréfotó műnek minősül, nem részesül csekélyebb mértékű védelemben, mint bármely más mű, beleértve a fényképészeti alkotásokat is.”

- 1.9. Amint arra az SZJSZT korábbi szakértői véleményeiben már rámutatott, az alkotás akkor
- (i) „egyéni,” ha az adott körülmények között lehetőség van többféle kifejezési módra, és ezek közül a szerző egyéni módon valósítja meg azok egyikét vagy másikat, és
  - (ii) „eredeti” ha az nem csupán valamely már meglévő alkotás szolgai másolata. Minden fénykép, amely eredeti elemeket tartalmaz, szerzői jogi védelmet kell, hogy élvezzen. Minden fénykép esetében úgy kell tekinteni, hogy az eredeti elemeket tartalmaz, és hogy ennek megfelelően fotóművészeti alkotásnak minősül, kivéve az olyan fényképet, amelynek az esetében a fényképet készítő személynek nincs semmilyen befolyása a kép kompozíciójára vagy más egyéb lényeges elemére.
- 1.10. Számos körülmény szolgálhat egy fénykép egyéni, eredeti jellegének alapjául, kezdve magától a témaválasztástól a fényképezés szögének a meghatározásán át a „képkivágás” módjáig (vagyis addig, hogy a téma miként helyezkedik el a fénykép keretein belül). Szükséges tehát a fénykép által ábrázolt szituáció különlegessége, a fényképezőgép beállításának megfelelősége, a felvételen tükröződő egyéni nézőpont, egyedi technikai megoldás, speciális fényviszony vagy egyéb más egyedi kritérium megjelenése.
- 1.11. Az eljáró tanács egyetért az SZJSZT-10/2007/1 számú szakértői véleményében rögzítettekkel:

„A fénykép, bármilyen egyszerű is, nem lehet mentes a szerző személyes hatásától. Ez azt jelenti, hogy gyakorlatilag az ember által készített minden fénykép szükségképpen magában foglalja az eredetiségnek valamely elemét. Amennyiben az eredetiség megállapítható, nincs alap annak a kijelentésére, hogy valamely alacsonyabb szintű eredetiség még nem elegendő, és hogy egy magasabb szintű eredetiségre van szükség a szerzői jogi védelemhez. Csak azok a fényképek zárhatók ki a szerzői jogi védelemből, amelyeknek az esetében nincs tere személyes döntésnek és nincs lehetőség a kép kompozíciójának a befolyásolására (mint például az automatikus közlekedésellenőrzési készülékek által rögzített képek, a pénzbedobással működő kamerák útján készített fényképek, a már meglévő fényképekről készült fényképek stb.)”¹

¹ SZJSZT-10/2007/1, 3. oldal, 3. bekezdés.

- 1.12. A jelen ügyben érintett fényképfelvétellel kapcsolatban az eljáró tanács rögzíti, hogy az alábbi jellemzőkön kifejezetten megjelenik a szerzői egyéni, eredeti alkotásának lenyomata:
- (i) a feljelentő fényképfelvétele fotóművészeti alkotásnak tekinthető, hiszen a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleggel bír;
  - (ii) a fényképfelvétel egyéni, eredeti jellegét többek között alátámasztja, hogy a feljelentő különleges nézőpontból, ún. madárperspektívából készítette a fényképfelvételeket, a napszak megválasztása, amelynek következtében a megvilágítás a nap állásából fakadóan hosszú árnyékvetéssel az embereket emeli ki, és tiszta, természetes színeket érzékeltet, valamint hogy a képkivágás, kompozíció esztétikai szempontból különleges, és eredeti módon emeli ki a kép témáját.
- 1.13. Az eljáró tanács a fent idézett rendelkezések alapján végezte el az ügy tárgyát képező fényképfelvétel vizsgálatát, és megállapította, hogy a kérdéses fényképfelvétel olyan fotóművészeti alkotásnak minősül, amely megfelel az Szjt. által támasztott egyéniség és eredetiség kritériumainak, és következésképpen szerzői jogi védelem illeti meg.
- 1.14. Az SZJSZT több korábbi véleményével összhangban az eljáró tanács megállapítja, hogy a szerzői jogdíj összegének meghatározása nem tartozik a testület hatáskörébe.² Az eljáró tanács ugyanakkor az alábbi iránymutatásokat kívánja adni a nyomozhatóság kérdésére.
- A szerzői jogdíj mértékét főszabály szerint a felek szabadon határozzák meg. Az Szjt. 16. § (4) bekezdése szerint „[h]a e törvény másképp nem rendelkezik, a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg, amelynek – eltérő megállapodás hiányában – a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia.” Az Szjt. idézett szakasza a szerzői felhasználás visszterhességét írja elő. Eszerint a szerzőnek jogdíj jár akkor is, ha a mű felhasználása a felhasználó számára semmilyen közvetlen vagyoni előnnyel nem járt.
- 1.15. A jelen megkeresés szerinti felhasználást a HUNGART Vizuális Művészek Közös Jogkezelő Társasága Egyesület (továbbiakban: HUNGART) közös jogkezelő szervezet engedélyezi úgynevezett kiterjesztett hatályú közös jogkezelés keretein belül a szerzői jogok és a szerzői joghoz kapcsolódó jogok közös kezeléséről szóló 2016. évi XCIII. törvény 17. § (1) bekezdése és 161. § (1) bekezdése alapján.
- 1.16. A jogdíj a HUNGART nyilvánosságra hozott képző-, ipar- és fotóművészeti alkotások bármely további felhasználására vonatkozó aktuális díjközleménye (a továbbiakban: díjközlemény) alapján állapítható meg.

² Vö. SZJSZT-28/2001/1–2, SZJSZT-26/2004, SZJSZT-08/2009, SZJSZT-28/2001., SZJSZT-08/2012.

- 1.17. A <http://www.hungart.org/dijszabas/> URL alatt található aktuális, 2021. évre megállapított díjközleményt alapul lehet venni annak ellenére, hogy a felhasználás korábban történt, ugyanis a korábbi évek során megállapított díjaktól nem tér el lényegesen az aktuális díjközlemény.
- 1.18. A díjközlemény általános rendelkezéseinek 25. pontja rögzíti, hogy „[a] jogosulatlán, vagy a megengedett példányszámon felüli felhasználás, valamint a névfeltüntetés – beleértve a HUNGART © jel feltüntetését is – szabályok megszegése (külön-külön) – a jogdíj 100-100%-ának megfelelő pótdíj, mint átalánydíj megfizetésének kötelezettségét vonja maga után, tekintettel az ellenőrzési költségekre. ...” Megállapítható tehát, hogy a HUNGART díjközleménye (a felhasználás általános, jóváhagyott szerződési feltételei) a közös jogkezelés körébe tartozó engedélyezési körben az alap felhasználási díjon felüli további díj fizetését írja elő arra az esetre, ha a szerző nevét nem tüntetik fel, illetve ha a felhasználás jogosulatlán. A jelen esetben az engedély nélküli felhasználás, és a névfeltüntetés elmaradása kétszer száz százalékos (200%-os) pótdíjat von maga után.
- 1.19. A díjközlemény különös rendelkezései az alábbiak szerint szabályozzák a felhasználási díjat:
- ...
- „2.3.2. *Lehívásra („on demand”) hozzáférhetővé tétel fejében fizetendő jogdíjak*
1. *A felhasználó a képző-, ipar- és fotóművészeti alkotások internetes környezetben történő másodlagos felhasználása, a nyilvánosság számára hívásra („on demand”) hozzáférhetővé tétel fejében, alkotásonként az e fejezetben részletezett jogdíjakat köteles megfizetni.*
2. *A jelen díjszabás értelmezése során a „lehívás” kifejezésen az alábbi kell érteni: a műveknek vezeték útján, vagy bármely más eszközzel vagy módon történő nyilvánossághoz közvetítése, amelynek során a közönség tagjai a művekhez úgy férhetnek hozzá, hogy mind az egyes műveket, mind a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg. A hívásra történő hozzáférhetővé tétel megvalósul tekintet nélkül arra, hogy a nyilvánosság tagjai a lehívott műveket számítógépre vagy bármely más hordozóra letölthetik-e.*
- ...
5. *A jogdíjak mértéke üzletszerűnek minősülő felhasználások esetében: lehívható művek száma egy, a hívások számától függetlenül: 7465 Ft.*
- ...

6. A letöltést (tartós másolat készítését) is engedő, ún. „download” típusú, további felhasználását (például a nyilvánossághoz közvetített mű új környezetben való, vagy eredeti céljától eltérő célzatú megjelenítését) lehetővé tevő felhasználásért a fenti jogdíjakon felül azzal azonos mértékű pótdíj is fizetendő.

8. A fenti díjak egy éves időtartamra vonatkoznak, amennyiben a felhasználás egy évnél rövidebb, a fizetendő jogdíjat arányosan csökkenteni kell.”

- 1.20. A tényállásban rögzített megállapítás szerint a két külön felhasználás közül az egyik esetben valószínűsíthető a jogsértés, a másik esetben a feljelentő által csatolt fénykép nem egyezik meg az újságban megjelent fényképpel.
- 1.21. A tényállás nem tartalmaz adatot arra nézve, hogy a fénykép letölthető volt-e, ezért a HUNGART-díjszabásból kiindulva többféle számítást végeztünk.
- 1.22. 1 fénykép esetén a szerzői jogdíj 1 évre: 7465 Ft (alapdíj) + 7465 Ft (ha letölthető) + 7465 Ft. (mert nem tüntették fel az alkotó nevét) + 7465 Ft (mert jogellenes volt a felhasználás): összesen 22 395 Ft (ha nem letölthető), illetve (29 860 Ft), ha letölthető.
- 1.23. A cikk I esetében nem egyértelmű az eljáró tanács számára, hogy mikor távolították el a fényképet a feljelentő felszólítására. Ugyanakkor a feljelentő által kért összeg mértékének megvizsgálása miatt az eljáró tanács nagyságrendi számítást végez. Ha a fényképet a feljelentő felszólítására közvetlenül az első felszólítást követően, 2020. januárjában távolították el, akkor a felhasználás kb. 5 hónapon át tarthatott. Ez alapján a fizetendő jogdíj a díjközlemény szerint 1 fénykép után az alábbi:

Ha nem letölthető	Ha letölthető
$22\ 395/365 \times 150 = 9203$ Ft kerekítve	$29\ 860/365 \times 150 = 12\ 271$ Ft kerekítve

- 1.24. A fentiekkel összhangban az eljáró tanács eltúlzottnak találja a fényképfelvétel felhasználásáért a feljelentő által követelt felhasználási díjat.

III.2. Válasz az 2. kérdésre

A fényképfelvételekkel, illetve azok elkészítésével kapcsolatban kiket és milyen jogok illetnek meg, kikkel szemben milyen jogsértések valósultak meg?

- 2.1. A második kérdés arra vonatkozik, hogy a szerzői jog által védett fényképfelvétellel kapcsolatban mely személyt illeti meg a szerzői jogi védelem, és a védelemnek mi a tartalma.
- 2.2. A szerző az Szjt. 4. § (1) bekezdése alapján az a természetes személy, aki a művet, jelen esetben a fényképfelvételt megalkotta. A szerzői jog a szerzőt illeti meg.
- 2.3. Az eljáró tanács rögzíti, hogy a kormányrendelet értelmében bizonyítást nem végez, így a rendelkezésére bocsátott iratok alapján az Szjt. 94/A. § szerint fennálló szer-

zőségi vélelmek alkalmazhatóságának hiányában abból a feltételezésből indul ki, hogy a fényképfelvétel szerzője a feljelentő, mert az eljárás során a feljelentő (sértett) szerzősége tekintetében kétség nem merült fel.

- 2.4. Az Sztj. 9. § (1) bekezdése értelmében a mű szerzőjét a mű létrejöttétől kezdve illetik meg a szerzői jogok, amelyek (i) a személyhez fűződő jogokra és (ii) a vagyoni jogokra oszthatóak. A személyhez fűződő jogok elsősorban (a) a mű nyilvánosságra hozatalának joga, (b) a szerző névfeltüntetési joga és (c) a mű egységének védelme.
- 2.5. A névfeltüntetés jogát az Sztj. 12. § (1) bekezdése szabályozza, amely alapján „[a] szerzőt megilleti a jog, hogy művén és a művére vonatkozó közleményen – a közlemény terjedelmétől és jellegétől függően – szerzőként feltüntessék”. A fényképfelvétel felhasználása során tehát a felhasználó például a fényképfelvételen elhelyezve, illetve a fényképfelvétel körül közvetlenül köteles lett volna a feljelentő nevét feltüntetni, aminek elmaradása esetén a személyhez fűződő jogot sérti a felhasználás. Általánosságban megállapítható, hogy egy fénykép esetén a felhasználó egyszerűen képes eleget tenni a szerző nevének feltüntetésére vonatkozó kötelezettségének.
- 2.6. Az eljáró tanács a rendelkezésére bocsátott iratok alapján megállapítja, hogy az internetes honlap szerkesztője a fényképfelvétel felhasználásakor feltüntette annak eredetét, de nem tüntette fel a szerzőjét, ezzel megsértve a szerző névfeltüntetéshez való jogát.
- 2.7. A vagyoni jogok tekintetében az Sztj. 16. § (1) bekezdése rögzíti, hogy „[a] szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére.” Következésképpen, a fényképfelvétel felhasználására csak a szerző adhat engedélyt. Amennyiben a szerkesztő megfelelő felhasználási engedély nélkül használta fel a fényképeket, úgy a szerző feljelentőnek (sértettnek) sérültek a szerzői jogai.
- 2.8. A szerzőt megillető vagyoni jog abszolút jogosultság, amelynek alapján a szerző kizárólagosan jogosult művét minden módon felhasználni és a felhasználására (annak terjedelmének megállapításával) másnak engedélyt adni. Mindez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a szerzőn és a felhasználásra a szerzőtől jogot szerző további személyen kívüli valamennyi harmadik személyek számára tartózkodást, azaz tilalmat jelent. A szerző vagyoni joga alapján az első kérdésben adott válaszban részletesen kifejtettek szerint jogosult a mű felhasználása után díjazásban részesülni.
- 2.9. Az Sztj. értelmében jelen büntető eljárás szempontjából releváns felhasználás a fényképfelvétel nyilvánosságához közvetítése és többszörözése. A feljelentő művének, a fényképfelvételnek engedély nélküli vagy az engedély határait túllépő felhasználása jogosulatlan felhasználásnak minősül [Sztj. 16. § (6)].
- 2.10. A rendelkezésre bocsátott iratok alapján a fényképfelvétel jogosulatlan felhasználását a szerkesztő elismerte, azonban a felhasználás tekintetében a feljelentővel írás-

beli felhasználási szerződést utólag sem kötöttek, illetve a szerkesztő a feljelentő részére felhasználási díjat nem fizetett.

- 2.11. *A fentieket összefoglalva, a fényképfelvételre vonatkozó szerzői jogok a szerzőt – a feljelentőt – illetik meg, amely jog abszolút szerkezete miatt mindenkivel szemben megilleti, így a szerkesztővel szemben is. Amennyiben a szerkesztő a fényképfelvétel felhasználására a szerzőtől engedéllyel nem rendelkezett, a fényképfelvétel felhasználása jogosulatlan felhasználásnak minősül. Mindezekon túl a szerző (feljelentő) nevének feltüntetésének hiányával a szerző névfeltüntetéshez való jogát is megsértette.*

III.3. Válasz az 3. kérdésre

Az elkészült és korábban közzétett fényképek vonatkozásában kiket illetnek meg a szerzői jogok?

- 3.1. A harmadik kérdés alapján a nyomozóhatóság – az eljáró tanács értelmezése alapján – arra kíván választ kapni, hogy a fényképfelvételen kinek a szerzői jogai állhatnak fenn.
- 3.2. A fentiekben rögzítettek szerint az eljárás során a feljelentő (sértett) szerzősége tekintetében kétség nem merült fel, az eljáró tanács nem vitatta azt a tényt, hogy a fényképfelvétel szerzője a feljelentő. A szerző és így a szerzői jog személyhez fűződő jogainak jogosultja biztosan csak természetes személy lehet, gazdasági társaság ilyen jogokat nem szerezhethet.
- 3.3. Az eljáró tanács rögzíti, hogy főszabály szerint a vagyoni jogok sem átruházhatóak, ugyanakkor e körben az Szjt. tartalmaz kivételeket. Az Szjt. által rögzített kivétel, ha a munkavállaló szerző munkaviszonyból folyó kötelessége a mű elkészítése, ilyenkor ugyanis a mű munkáltató részére történő átadásával a műre vonatkozó vagyoni jogokat a munkáltató szerzi meg.³
- 3.4. Az eljáró testület részére rendelkezésre bocsátott eljárási iratokban szerepel, hogy a fényképfelvétel tekintetében a vagyoni jogok a kft.-t (a továbbiakban: társaság) illetik meg. Az iratokban arra is utalást tesz a feljelentő, hogy a fényképfelvételt a társaság számára készítette – emlékezete szerint – 2019. évben, kizárólag a társaság általi használatra, és nem a fényképfelvételen egyébként szereplő létesítmény megbízásából.
- 3.5. Az eljáró tanács a rendelkezésére bocsátott iratok alapján nem tud állást foglalni a tekintetben, hogy a fényképfelvételre vonatkozó vagyoni jogok ténylegesen a társaságot illetik-e. A rendelkezésre bocsátott iratokból ugyanis nem derül ki, hogy a feljelentő a társasággal a fényképfelvétel elkészítésekor munkaviszonyban volt-e,⁴ és a munkaviszonyból folyó kötelessége volt-e a fényképfelvétel elkészítése. Ennek

³ Szjt. 30. § (1) bekezdés.

⁴ Az állapítható meg csupán, hogy feljelentő a társaság ügyvezetője és tulajdonosa.

igazolására munkaszerződés, illetve ahhoz kapcsolódó munkaköri leírás csatolása lett volna szükséges, amelyek tartalma alapján tudna az eljáró tanács állást foglalni abban a kérdésben, hogy a fényképfelvétel vagyoni jogai az Sztj. 30. § (1) bekezdése értelmében átszálltak-e a társaságra.

- 3.6. A fentiekén túl az Sztj. 63. § (1) bekezdése rögzíti, hogy „[a] reklámozás céljára megrendelt műre vonatkozó vagyoni jogok a felhasználóra átruházhatók”, Abban az esetben, ha társaság a fényképfelvételt kifejezetten reklámozás céljára rendelte meg a feljelentőtől, akkor a feljelentő, mint a fényképfelvétel szerzője, a fényképfelvételre vonatkozó vagyoni jogokat szintén átruházhatta írásbeli szerződés útján a társaságra. Az eljáró tanács ugyanakkor arra vonatkozóan nem tud állást foglalni – bizonyíték híján – hogy a fényképfelvétel vagyoni jogai az Sztj. 63. § (1) bekezdése alapján a társaságra szállhattak-e át.
- 3.7. *A rendelkezésre bocsátott iratok alapján tehát nem állapítható meg, hogy a feljelentőn kívül a társaságnak – vagy harmadik személyeknek – fűződnek-e jogai a fényképfelvételhez.*

III.4. Válasz az 4. kérdésre

A szakértő egyéb észrevételei.

Az eljáró tanácsnak további megállapítása nincs.

*Dr. György András, a tanács elnöke
Dr. László Áron Márk, a tanács előadó tagja
Eifert János, a tanács szavazó tagja*